

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 395

van **MIEKE SCHAUVLIEGE**

datum: 14 februari 2023

aan **JO BROUNS**

VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Convenant Enterische Emissies Rundvee - Ambities Vlaams Klimaatbeleidsplan 2021-2030

In december 2022 werd het jaarverslag 2021 voor het Convenant Enterische Emissies Rundvee publiek gemaakt. Dit convenant werd in 2019 door een brede groep uit de rundveeaketen ondertekend. Kort samengevat heeft dit convenant tot doel om op vrijwillige basis de doelstelling uit het Vlaams Klimaatbeleidsplan 2021-2030 te realiseren om de enterische emissies te verminderen met -19% ten opzichte van 2005 of tot een niveau van 1,9 Mton CO₂-eq (een reductie van 0,44 Mton CO₂-eq).

Methaan is een erg krachtig broeikasgas (met een opwarmend vermogen dat 28 keer hoger ligt dan dat van CO₂). Tegelijkertijd heeft methaan een relatief korte levensduur in de atmosfeer (12 jaar).

Maatregelen om de emissies van methaan terug te dringen, hebben dus op een termijn van iets meer dan een decennium een direct effect op de klimaatverandering. De veehouderij en met name de rundveehouderij heeft daarmee een grote verantwoordelijkheid in het terugdringen van de methaanemissies. Bijkomend ondertekende minister Zuhair Demir tijdens de klimaatop in 2021, samen met ondertussen 150 andere landen, een engagement om de methaanuitstoot terug te brengen met minstens 30% ten opzichte van 2020, de zogenaamde Global Methane Pledge.

De ondertekening van de pledge leidde er concreet toe dat de ambities in het Vlaams Klimaatbeleidsplan 2021-2030 voor de landbouwsector met 10% extra CO₂-uitstootreductie werden opgetrokken. De landbouwsector zal hierdoor zijn uitstoot met bijna 31,3% moeten verminderen tegen 2030 ten opzichte van 2005 (Visienota aan de Vlaamse Regering, betreft: bijkomende maatregelen klimaat – VR20210511 DOC.1237/1).

In het jaarverslag 2021 voor het Convenant Enterische Emissies Rundvee, dat eind 2022 werd gepubliceerd, vinden we voorlopig geen spoor naar de nieuwe doelstelling en hoe het convenant daaraan zal bijdragen.

Los van de vraag of de maatregelen opgenomen in het convenant werkelijk zullen leiden tot een effectieve reductie van de broeikasgasemissies, zijn eventuele resultaten van een vrijwillig convenant volledig afhankelijk van de medewerking en het oprechte engagement van de sector. Op basis van de jaarverslagen stel ik vast dat er ernstige bedenkingen te maken zijn bij de werking van het convenant: drie van de vijf werkgroepen kwamen in 2021 niet bijeen. De vraag is dan ook of het engagement van de

sector meer is dan een engagement op papier. Het proces voor de opvolging lijkt niet ernstig te verlopen.

Tegelijkertijd valt op dat alle lichten op rood staan om deze doelstelling te bereiken: in het jaarrapport 2020 lees ik op bladzijde 8 het volgende: "De enterische emissies van de totale rundveestapel namen in de periode 2007-2018 toe met 7%." In het jaarverslag 2021 lees ik: "De enterische emissies van de totale rundveestapel namen in de periode 2007-2020 toe met 8,8%." Ondanks een lichte daling van de rundveestapel zien we geen daling in de enterische emissies. Daarbij valt vooral op dat de emissies van melkkoeien sterk toenamen (met meer dan 40% in de periode 2007-2020).

In het laatste voortgangsrapport van het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA) wordt landbouw genoemd als één van de top 3 grootste broeikasgasuitstoters in Vlaanderen. Bovendien is het de enige sector die een stijging optekent.

1. In het Convenant Enterische Emissies Rundvee is een reductiedoelstelling opgenomen met als referentiejaar 2005. In de jaarrapporten wordt tot op heden consequent vergeleken met referentiejaar 2007.
 - a) Kan de minister een update geven van de evolutie van de rundveehouderijsector ten opzichte van het referentiejaar 2005? Graag uitgesplitst op niveau van het totaal aantal runderen, het aantal zoogkoeien en het aantal melkkoeien.
 - b) Kan de minister een update geven van de evolutie van de enterische emissies van de rundveehouderijsector ten opzichte van het referentiejaar 2005? Graag uitgesplitst op niveau van het totaal aantal runderen, het aantal zoogkoeien en het aantal melkkoeien. Graag uitgesplitst volgens emissiebronnen, verteringsprocessen en mestopslag.
2. Uit het jaarrapport 2021 blijkt dat de emissies van melkkoeien sterk toenamen (met 42,9% over de periode 2007-2020) als gevolg van een hogere melkgift per melkkoe.

Kan de minister verder toelichten hoe het komt dat de enterische emissies per dier zo sterk zijn toegenomen bij de melkkoeien?
3. Welke bijkomende maatregelen zullen genomen worden om de hogere doelstellingen voor reductie van broeikasgassen door de landbouwsector, zoals beslist door de Vlaamse Regering in 2021, effectief te realiseren?
4. Bijna de helft van de broeikasgasemissies van de landbouw bestaat uit methaan. Een aanscherping van de broeikasgasreductiedoelstellingen voor de landbouw betekent dan ook dat ook de reductiedoelstellingen voor de enterische emissies moeten worden aangescherpt en bijgevolg dat er bijkomende maatregelen genomen zullen moeten worden.
 - a) Hoe zal de aanscherping van de reductiedoelstellingen vertaald worden in het convenant?
 - b) Welke stappen worden hiervoor op dit moment gezet?
 - c) Welke bijkomende maatregelen worden genomen?
5. De methaanuitstoot afkomstig van de veehouderij daalt niet ten opzichte van het referentiejaar. De reductiedoelstelling is verder weg dan ooit.

Hoe evalueert de minister het instrument van een vrijwillig convenant om de reductiedoelstellingen te realiseren?

6. De eerste tussentijdse evaluatie van het convenant is pas in 2025 gepland. Drie jaar na de ondertekening van het convenant dringt een evaluatie van het instrument van een convenant zich op.

Is de minister van plan om de werking van het convenant en de resultaten van dit instrument nog voor 2025 tussentijds te evalueren? Wanneer plant de minister deze evaluatie?

7. Met de ondertekening van de Methane Pledge engageerde de Vlaamse Regering zich om de methaanuitstoot tegen 2030 met minstens 30% af te bouwen ten opzichte van het referentiejaar 2020. In het convenant en in het klimaatbeleidsplan wordt 2005 als referentiejaar gehanteerd. We tekenen de afgelopen jaren een stijging op van de methaanemissies.

Als we dit engagement afzetten tegen het referentiejaar 2005, welke procentuele daling van de methaanemissies moeten dan gerealiseerd worden om het aangegane engagement effectief te realiseren?

Deze vraag werd gesteld aan de ministers Zuhal Demir (480), Jo Brouns (395)

GECOÖRDINEERD ANTWOORD

op vraag nr. 395 van 14 februari 2023

van **MIEKE SCHAUVLIEGE**

1. Pas vanaf 2007 worden de rundveeaantallen die aangegeven worden in de mestbankaangifte gebaseerd op gegevens van Sanitel. Voordien werden de melk- en zoogkoeien niet apart opgevraagd waardoor we niet beschikken over opgesplitste gegevens van melk- en zoogkoeien vóór 2007.

De officieel gerapporteerde cijfers van de totale emissies voor enterisch en mestopslag behoren tot de bevoegdheid van collega Demir.

2. Om de enterische emissie voor melkvee te bepalen, zijn het aantal dieren en de melkgift per koe op jaarbasis de parameters. De methaanemissie per type dier, afhankelijk van de subcategorie waartoe het behoort, wordt berekend volgens de officiële en internationale methodiek vastgelegd door de 'Intergovernmental Panel on Climate Change' (IPCC). In Vlaanderen wordt de Tier-2-methodiek (IPCC) toegepast waarbij de gemiddelde enterische emissies van een melkkoe berekend worden op basis van de energie/drogestofopname die positief gecorreleerd is met de melkgift per koe op jaarbasis. In absolute termen betekent een hogere melkgift en hogere energieopname op jaarbasis een verhoging van de enterische emissie (in kg CH₄) per dier. Dit is een markt gerelateerde bedrijfskeuze van de melkveehouder.
- 3-4. De visienota betreffende bijkomende maatregelen klimaat VR 2021 0511 DOC.1237/1 goedgekeurd door de Vlaamse Regering in november 2021 bepaalt dat de landbouwsector globaal zijn uitstoot met bijna 31,3% vermindert tegen 2030 ten opzichte van 2005. De gehele land- en tuinbouwsector zal dus 31,3% moeten reduceren ten opzichte van 2005 waarbij er rekening gehouden wordt met de verschillende emissiebronnen (energetisch, bodem, mest en vertering, en dus ook de methaanemitterende bronnen in de landbouw). Momenteel wordt op administratief niveau gewerkt aan de actualisatie van het Vlaams Energie- en Klimaatplan (VEKP), waarbij er rekening gehouden wordt met de bijkomende doelstelling.

In het kader hiervan wordt eveneens een extra reductiepotentieel aan energiebesparing in de land- en tuinbouwsector beoogd. Hiertoe werd een ronde tafel georganiseerd met de brede glastuinbouwsector, mede naar aanleiding van de energiecrisis die zijn impact zal nalaten. Daardoor weten we nu beter op welke manier een energietransitie in de sector tot meer klimaatneutraliteit zal leiden. Ondertussen zal ook het generiek energiebeleid (bv. uitfasering van de warmtekrachtcertificaten) haar impact hierop hebben. Bepaalde oplossingen met een grote impact vereisen echter ook een wijziging in het vergunningenbeleid (bv. pocketvergisters).

5. Ik evalueer de werking van dit convenant positief. Er is een sterke samenwerking tussen de overheid en de verschillende partners van het convenant, en ook tussen de partners onderling. De sector neemt zijn verantwoordelijkheid, zowel binnen als buiten het convenant. De sectorpartners nemen een voorzittersrol op in verschillende werkgroepen, zoeken naar nieuwe maatregelen, zijn zich bewust van de uitdaging, nemen initiatieven binnen hun eigen werking, zijn steeds vragende partij om vooruit te gaan, zetten sterk in op sensibilisering naar de landbouwers en ander relevante

schakels in de keten. Het convenant zorgt er dus voor dat er een positieve dynamiek is die aanzet tot actie om de emissies te reduceren.

Het convenant bevat 3 categorieën van maatregelen: veestapelmanagement (impact op het aantal dieren), genetica en selectie (impact op methaanuitstoot dieren) en voedermanagement (direct impact op enterische emissies).

Voedermaatregelen moeten - vooraleer ze worden goedgekeurd - wetenschappelijk onderzocht en onderbouwd worden. Ook bij de sector moet draagvlak gecreëerd worden op het vlak van implementeerbaarheid en haalbaarheid (technisch, functioneel, financieel).

Daarnaast moeten de maatregelen geborgd en gemonitord kunnen worden om de impact ervan te kunnen doorrekenen in de broeikasgasinventaris.

De eerste maatregelen werden goedgekeurd in 2020 en werden in de loop van 2021 op het Rundveeloket gepubliceerd. Vervolgens werd er ingezet op bijkomende maatregelen en de uitrol in de sector. In 2022 werden de eerste concrete maatregelen uitgerold samen met de sector, onder andere via de pre-ecoregeling voor voedermaatregelen en vanaf 2023 binnen het GLB-strategisch plan 2023-2027 via de ecoregeling voedermanagement. De emissiecijfers zijn telkens twee jaar oud waardoor een eerste effect van maatregelen in het convenant momenteel nog niet zichtbaar kan zijn.

6. Zoals vermeld in het antwoord op vraag 5 zijn van bij de start van het convenant tot nu verschillende stappen gezet om maatregelen goed te keuren en te implementeren. Momenteel wordt mee vanuit de sector hard gewerkt aan de sensibilisering van landbouwers zodat ze weten waarom het belangrijk is de doelstelling te halen. Het convenant en de maatregelen worden ook continu geëvalueerd samen met de sector. Het Klimrekproject met de klimaatscan wordt verder uitgerold en helpt landbouwers te sensibiliseren. Bovendien krijgen landbouwers daarbij ook begeleiding wanneer ze klimaatmaatregelen willen nemen. Ondanks de tragere opstart worden grote sprongen vooruit verwacht.
7. Dit is de bevoegdheid van collega Demir.